

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΡΗΤΗ» 2014 -2020

Πορεία Εφαρμογής Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)

Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πορεία Εφαρμογής Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)

Μέχρι σήμερα η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης έχει προχωρήσει τις αναγκαίες διαδικασίες για την ενεργοποίηση των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) που αφορούν **στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)**:

Στο πλαίσιο αυτό έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες για :

(α) την **εξειδίκευση** των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020, που αφορούν στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ) και

(β) την **έκδοση της σχετικής πρόσκλησης** προς τα επιλέξιμα αστικά κέντρα προκειμένου να υποβάλλουν τις στρατηγικές τους.

Ειδικότερα:

Με τα σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης επιχειρείται :

1. οικονομική αναζωογόνηση των αστικών κέντρων με στοιχεία «Έξυπνης Εξειδίκευσης»
2. αντιστροφή της κοινωνικής υποβάθμισης για ευάλωτες ομάδες πληθυσμού
3. αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης του αστικού χώρου και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Τα αστικά κέντρα στα οποία εφαρμόζονται στρατηγικές ΒΑΑ, στο πλαίσιο του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020 είναι :

1. **Ο Δήμος Ηρακλείου**, ο αστικός πληθυσμός του οποίου, ανέρχεται σε 140.730 κατοίκους (80,9% του συνολικού πληθυσμού)
2. **Ο Δήμος Χανίων**, ο αστικός πληθυσμός του οποίου, ανέρχεται σε 53.910 κατοίκους, με άμεσα επηρεαζόμενο ημιαστικό πληθυσμό 41.844 κατοίκους, που αθροίζουν σε 95.754 κατοίκους (88,1% του συνολικού πληθυσμού)

Για την χρηματοδότηση των Σχεδίων ΒΑΑ από το ΕΠ Κρήτη 2014-2020, διατίθενται :

(Α) το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ, από επενδυτικές προτεραιότητες των ΑΠ 1,2,3 στο πλαίσιο των Θεματικών Στόχων 2,3,4,5,6 και 7

(Β) το 3% των πόρων του ΕΚΤ από επενδυτικές προτεραιότητες του ΑΠ 5 στο πλαίσιο των Θεματικών Στόχων 9

Συνολικά διατίθενται για την χρηματοδότηση των δύο Σχεδίων ΒΑΑ **23.937.500 ευρώ** (Δημόσια Δαπάνη) εκ των οποίων 21.750.000 ευρώ ΕΤΠΑ και 2.187.500 ευρώ ΕΚΤ.

Η κατανομή των πόρων αυτών σε επίπεδο επενδυτικών προτεραιοτήτων, όπως καταγράφεται στον παρακάτω πίνακα, οριστικοποιήθηκε από την Επ. Παρακολούθησης του ΕΠ, κατά την 3^η γραπτή διαδικασία (Α.Π. 1603/19.4.2016) :

ΑΞΟΝΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
1	2	3
2 β) ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	082. Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για τις ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εμπορίου, της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας και διεργασιών δικτύωσης επιχειρήσεων), ζωντανά εργαστήρια, επιχειρηματίες στο διαδίκτυο και υπό σύσταση ΤΠΕ επιχειρήσεις κλπ)	650.000,00
2 γ) ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	079. Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων ανοικτών δεδομένων ηλεκτρονικού πολιτισμού, ψηφιακών βιβλιοθηκών, ηλεκτρονικού περιεχομένου και ηλεκτρονικού τουρισμού)	650.000,00
3 γ) στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	066. Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	2.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ.ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 1		3.300.000,00
ΑΞΟΝΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
4 γ) στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	2.000.000,00
5β) προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	087. Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα, π.χ. διάβρωση, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών	4.000.000,00
	088. Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων για φυσικούς κινδύνους μη σχετιζόμενους με το κλίμα (π.χ. σεισμοί) και κινδύνων που συνδέονται με ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. τεχνολογικά ατυχήματα), συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών	500.000,00

6 α) επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις·	017. Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης, της διαλογής και μέτρων ανακύκλωσης)	3.000.000,00
6 γ) διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς·	094. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	3.450.000,00
6ε) ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου·	013. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5.000.000,00
	090. Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 2		18.450.000,00
ΑΞΟΝΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΑΑ
9 ι) ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	109. Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστήριας συμμετοχής και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας	1.687.500,00
9 ν) προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση·	113. Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΠΡΟ. ΑΞΟΝΑ 5		2.187.500,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ.ΠΡΟ.		23.937.500,00

Επιπλέον, προβλέπεται η χρηματοδότηση των δύο Αστικών Αρχών (Ενδιάμεσοι Φορείς) από τους πόρους της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠ μέχρι του **συνολικού ποσού των 160.000 €** για την αντιμετώπιση λειτουργικών εξόδων (τεχνικός σύμβουλος, δημοσιότητα, παροχή υπηρεσιών κλπ).

Οι αστικές αρχές Ηρακλείου και Χανίων αναλαμβάνουν ρόλο Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) των ΒΑΑ, με αρμοδιότητα μόνο όσον αφορά στην αξιολόγηση 2 κριτηρίων (ποιότητα πρότασης και συνάφεια με τη στρατηγική ΒΑΑ) κατά τη διαδικασία επιλογής των πράξεων της στρατηγικής. Ως εκ τούτου καλούνται να τεκμηριώσουν τη διαχειριστική τους ικανότητα ως προς την απρόσκοπτη εφαρμογή των καθηκόντων τους, λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές κατευθύνσεις περί μη σύγκρουσης συμφερόντων.

Η αξιολόγησή τους θα γίνει με κριτήρια που αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής, στη συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, στη διαχειριστική ικανότητα και τεχνική ετοιμότητα της Αστικής Αρχής (ενδιάμεσος φορέας), καθώς και στην ικανότητα μόχλευσης ιδιωτικών πόρων όπως καταγράφονται στο Παράρτημα Ι.

Οι δύο επιλέξιμες Αστικές Αρχές κλήθηκαν να υποβάλλουν τις Προτάσεις Στρατηγικής ΒΑΑ με την με αριθμ.1815/6.5.2016 Πρόσκληση υποβολής προτάσεων που εξέδωσε η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης, με καταληκτική ημερομηνία την 30^η Σεπτεμβρίου 2016.

Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν αφορούν :

- Στο Δήμο Ηρακλείου, με διακριτικό τίτλο **«Ηράκλειο Έξυπνη – Συνεκτική Πόλη, Τόπος Συνάντησης 5+1 Πολιτισμών»** . Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει την παλιά πόλη και τμήματα της παράκτιας αστικής ζώνης στα δυτικά και στα ανατολικά της και οριοθετείται από τους δρόμους, Λ. 62 Μαρτύρων, Πυράνθου, Γ. Γεωργιάδη, Γερωνυμάκη, Λ. Σ. Καζαντζίδη (χάρτης περιοχής στο Παράρτημα ΙΙ).Ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε **14.372.500 €** εκ των οποίων **13.060.000 €** για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** και **1.312.500 €** για δράσεις του **ΕΚΤ**.
- Στο Δήμο Χανίων, με διακριτικό τίτλο **«Η Αναζωογόνηση του Αστικού Κέντρου των Χανίων με όρους αειφορίας και κοινωνικής συνοχής» REvitalizing the COre for Development – RECODE** με περιοχή παρέμβασης την Παλιά Πόλη Χανίων με τα 2 παράκτια μέτωπα στην ΠΕ Νέα Χώρα στα δυτικά της και στις ΠΕ Κουμ Καπί, Αμπεριά και Χαλέπα στα ανατολικά της, καθώς και τις ΠΕ Κέντρο και τμήμα της ΠΕ Δικαστήρια (χάρτης περιοχής στο Παράρτημα ΙΙ).Ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε **10.291.040 €** εκ των οποίων **9.343.040 €** για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** και **948.000 €** για δράσεις του **ΕΚΤ**.

	Π/Υ Πρόσκλησης	ΒΑΑ ΧΑΝΙΩΝ	ΒΑΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΤΠΑ	21.750.000	9.343.040	13.060.000	22.403.040
ΕΚΤ	2.187.500	948.000	1.312.500	2.260.500
Σύνολο	23.937.500	10.291.040	14.372.500	24.663.540

Οι προτάσεις των Σχεδίων θα αξιολογηθούν στη βάση των Κριτηρίων του Παραρτήματος Ι. Η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2016.Θα ακολουθήσει η έκδοση Υπουργικής Απόφασης για τον ορισμό των Αστικών Αρχών Ηρακλείου και Χανίων ως Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης των ΒΑΑ του προγράμματος.

Οι πρώτες προσκλήσεις, που θα υλοποιούν τις στρατηγικές ΒΑΑ, θα εκδοθούν από την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης το Α' τρίμηνο 2017 .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : Κριτήρια επιλογής Σχεδίων ΒΑΑ

Η Στρατηγική ΒΑΑ η οποία θα καταρτισθεί από τα Αστικές Αρχές και θα υποβληθεί για έγκριση στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης θα πρέπει :

Α. Να βασίζεται στις πραγματικές αναπτυξιακές ανάγκες της περιοχής (ΠΠ) βάσει μιας αξιόπιστης χωρικής και δημογραφικής ανάλυσης στην οποία θα προσδιορίζονται:

- Οι προκλήσεις, τα δυνατά σημεία, οι αδυναμίες και οι ευκαιρίες (και σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή)
- Η μεσοπρόθεσμη/μακροπρόθεσμη στόχευση και προοπτική τουλάχιστον μέχρι το 2023.

Β. Να προτείνει ένα σύστημα αλληλένδετων δράσεων που επιδιώκουν την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και δημογραφικών συνθηκών της ΠΠ, η χρηματοδότηση των οποίων δύναται να εξασφαλιστεί από διάφορα χρηματοδοτικά μέσα.

Γ. Να συμβάλει στην ικανοποίηση των ειδικών στόχων του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020 και ως εκ τούτου στην εκπλήρωση των δεικτών οι οποίοι έχουν προσδιοριστεί στο επίπεδο κάθε μιας από τις επενδυτικές προτεραιότητες μέσω των οποίων χρηματοδοτούνται

Δ. Να είναι ρεαλιστική τόσο ως προς την ικανότητα διαχείρισής της από τον ΕΦΔ, όσο και ως προς τη δυνατότητα υλοποίησής της από τους εν δυνάμει δικαιούχους των προτεινόμενων δράσεων .

Ε. Να περιγράφει με σαφήνεια τους τρόπους συμμετοχής των κατοίκων της περιοχής, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης, τόσο στη φάση του σχεδιασμού, όσο και στη φάση της υλοποίησης της στρατηγικής.

Τα κριτήρια που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση και έγκριση των σχεδίων ΒΑΑ είναι :

Α. Συμφωνία –Πληρότητα ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις της πρόσκλησης

- Ορθότητα συμπλήρωσης του τυποποιημένου Έντυπου του Οδηγού Σχεδιασμού ΒΑΑ
- Συμβατότητα με τις επενδυτικές προτεραιότητες και τις κατηγορίες παρέμβασης των διατιθέμενων πόρων του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020
- Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων αποφάσεων των αρμόδιων οργάνων της Αστικής Αρχής σχετικά με την υποβολή του σχεδίου ΒΑΑ

Β. Καταλληλότητα–επαρκής τεκμηρίωση της επιλογής της περιοχής παρέμβασης (ΠΠ) του Σχεδίου ΒΑΑ

- Σαφήνεια ως προς την χωροθέτηση και οριοθέτηση της ΠΠ
- Συμβατότητα ΠΠ ως προς τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό
- Επάρκεια ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά τις πέντε προκλήσεις του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΕ) 1301/2013(ΕΤΠΑ) (δημογραφικές, οικονομικές, περιβαλ-λοντικές, κλιματικές και κοινωνικές)
- Επάρκεια ανάλυσης SWOT

Γ. Σαφήνεια ως προς τη δομή της στρατηγικής ΒΑΑ, την ανταπόκριση στις προκλήσεις, τα προβλήματα της ΠΠ και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της

- Σαφήνεια οράματος και στόχων της στρατηγικής ΒΑΑ /Συνέπεια με SWOT
- Σαφήνεια προτεινόμενου σχεδίου δράσης (επαρκής συσχετισμός προτεραιοτήτων και προτεινόμενων δράσεων)
- Επάρκεια ανάλυσης της λογικής των προτεινόμενων παρεμβάσεων/δράσεων (Επαρκής συσχέτιση προτεινόμενων στόχων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων)
- Σαφήνεια του περιεχομένου των δράσεων, καθώς και των δυνητικών δικαιούχων αυτών
- Βαθμός ωριμότητας των προτεινόμενων δράσεων

- Καταλληλότητα/αρμοδιότητα δικαιούχων να υλοποιήσουν τις προτεινόμενες δράσεις του Σχεδίου BAA
- Συνέργεια δράσεων σχεδίου BAA με παρεμβάσεις προηγούμενων προγραμματικών περιόδων
- Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού των προτεινόμενων δράσεων, αλλά και του Σχεδίου BAA
- Ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του Σχεδίου και των προτεινόμενων δράσεων

Δ. Συμβατότητα με το ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020 και άλλα αναπτυξιακά σχέδια/κείμενα αναφοράς

- Συμβατότητα των στόχων του Σχεδίου BAA με τους στόχους του ΕΠ Κρήτη 2014-2020
- Συμβολή των δεικτών BAA στην επίτευξη των Ειδικών Στόχων του ΠΕΠ Κρήτης 2014–2020
- Συμβολή των πόρων που δεσμεύονται από το Σχέδιο BAA ανά Επενδυτική Προτεραιότητα στην ικανοποίηση των δεικτών του ΠΕΠ Κρήτης 2014 – 2020
- Συμβολή των δράσεων του Σχεδίου BAA στην ικανοποίηση των στόχων της RIS3CRETE και ΠΕΣΚΕ Κρήτης

Ε. Δυνατότητα της Αστικής Αρχής να υλοποιήσει το Σχέδιο BAA ως ΕΦΔ

- Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας της Αστικής Αρχής να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της ως ΕΦΔ
- Τεκμηρίωση της μη σύγκρουσης συμφερόντων στις λειτουργίες της Αστικής Αρχής ως ΕΦΔ και ως Δικαιούχος πράξεων του Σχεδίου BAA
- Σαφήνεια στην περιγραφή και την αντιμετώπιση των κινδύνων

ΣΤ. Επάρκεια της διαβούλευσης σχετικά με την εκπόνηση και την υλοποίηση της στρατηγικής

- Σαφήνεια και αποτελεσματικότητα της μεθοδολογίας διαβούλευσης
- Βαθμός ενεργοποίησης των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων της ΠΠ, καθώς και των φορέων της γνώσης
- Βαθμός ενεργοποίησης δυνητικών δικαιούχων που δραστηριοποιούνται στην ΠΠ
- Βαθμός ενημέρωσης και ενεργοποίησης των αρμόδιων οργάνων λήψης αποφάσεων της Αστικής Αρχής

